

A hivatalos és nem hivatalos mordvin településnevek kérdéséről

A Mordvin Köztársaság településneveiben hat etimológiai réteg különíthető el. A legrégibb csoportot az ismeretlen eredetű ún. Volga–Oka népességhez köthető réteg mellett a balti és az iráni (általában folyónévi) eredetű nevek alkotják. Erre a szubsztrátumra telepedtek rá a mordvinok, akiket jelentős hatás ért egyrészt a törökségi népek, másrészt az orosz betelepülők részéről. A törökségi hatás a XIII. századtól kezdve mutatható ki, jelenlétük emlékét a köztársaság településneveinek mintegy száztagú csoportja őrzi. Az orosz betelepülés már a XII–XIII. században megindult, s a szórványos népmozgás a tatárjárás, illetve a Kazanyi Birodalom bukása után vált szervezett — és intenzív — betelepüléssé. Ennek hatása két szinten mutatható ki. Az egyik a mennyiségi tényező, ugyanis a köztársaság településneveinek jelentékeny része — mintegy 60%-a — orosz eredetű. A másik pedig névrendszertani változás: az eredeti mordvin rendszer az idők folyamán háttérbe szorult, s átadta a helyét az orosz névtani szisztémának.

A mordvin köznévi eredetű településnevek legfőbb csoportját a grammatikai szerkesztéssel alakult nevek alkotják. Az ide sorolható nevek kétagúak, utótagjuk valamilyen földrajzi köznév, például *lēj/lāj* 'folyó' (*Inélēj* < *inē* 'nagy', *Kamišlējka* < *kamiš* 'sás', *Kargalējka* < *kargo/kargə* 'daru', *Lēplēj* < *lēpe/lēpə* 'éger'); *velē/velā* 'falú' (*Morgo velē* < *morgo/morgə* 'új település', *Poju velē* < *poj/poju* 'rezgő nyárfa'); mdE *bije*, *bijo*, *bujo* 'nemzetség, törzs, illetve annak szállásterülete' (*Keēenbije* < *Keēen* személynév, *Ordañbije* < *Ordañ* személynév); *kužo/kužə* 'erdei tisztás' (*Piēinguši* < *piēe/piēə* 'fenyő', *Širinguši* < *ēiāe/šiāə* 'perem, szél, oldal') stb. Kisebb csoportot képeznek a településnévvé vált (puszta) földrajzi köznevek, például *Lašma* < *lašmo/lašmə* 'mélyedés, völgyszakadék', *Mari* < *mar* 'halom, sírhalom', *Od Moda* < *moda* 'föld, földfelszín', *Po□ma* < *potmo/potmə* 'vminek a belseje, mélye; az erdő mélye' stb. Mindezek mellett egészen kicsi az elliptikus szerkesztésmód útján létrejött nevek halmaza, például *Èapamo* < *èapamo/šapamə* 'savanyú', *Guzinci* < *kuz* 'lucfenyő', *Lepjevo* < *lēpe/lēpə* 'éger', *Piēevka* < *piēe/piēə* 'fenyő', *Pajevo* < *poj/poju* 'rezgő nyárfa' stb.

¹ Az erza és a moksa alakokat / jellel elválasztva adom meg. Ha az adat mindkét nyelvjárásban azonos alakú, egy adatot tüntetek fel. Amennyiben csak erza vagy moksa adat fordul elő a településnév forrásaként, azt külön jelzem.

Ezzel ellentétben az orosz településnévrendszer legfőbb névalkotási módja az affixáció. A nevek túlnyomó többsége valamilyen szuffixumot tartalmaz, de sűrűn előfordul prefixum is. Az orosz toponimákat a finnugor névalkotási módtól leginkább ezeknek a településnévképzőknek a használata különbözteti meg. Ebből adódóan igen általános az elliptikus szerkesztésmód. A kéttagú, *Березово село* típusú nevekben a *село, деревня, река* stb. determináns eltűnik, s a földrajzi névre csak a topoformáns utal. A toponimák nyelvtani nemét eredetileg a determináns szabta meg, később az analógia és a NYIKONOV által „a paradigma törvényének” (закон ряда) nevezett rendszerkényszer vált a besorolás alapjává. A „закон ряда” azt az összefüggést írja le, hogy minden név egyidejűleg különbözik is más nevektől és össze is kapcsolódik a formailag hozzá hasonlókkal, például az *Irkutsk, Brjansk, Tomsk* sorban a *-sk* utal a toponima „város-jellegére”. A neveknél közvetlenül inkább csak az elkülönítő funkció tűnik fel, de a településnevek nem izoláltak, hanem mindig más nevekkel összefüggve, másokkal együtt léteznek (NYIKONOV 1965, 33–34). Az orosz településnevek rendszerében az elliptikus szerkesztésmód túlsúlyával szemben viszont elenyészően kicsi a grammatikai szerkesztéssel alakult toponimák halmaza (MATICSÁK 1995, 107).

Ebből a rövid összevetésből is kitűnik, hogy a mordvin és az orosz településnév-rendszerek között igen nagy különbség mutatkozik. Ebből adódóan az orosz adaptáció, a mordvin nevek eloroszosítása nem volt gyors, bonyodalmak nélkül járó folyamat. Ez az adaptáció több évszázad alatt ment végbe, s nemcsak fonetikai, grammatikai és szemantikai síkon játszódott le, hanem végeredményben a településnevek egész rendszere átalakult: a mordvin nevek visszahúzódtak a belső szférába, s helyüket az eloroszosított nevek vették át. Ezzel létrejött egy sajátos kettős rendszer: az orosz és a mordvin nevek szimbiózisa. Első pillantásra úgy tűnik, hogy a belső nevek a mordvin, a hivatalos elnevezések pedig az orosz településnévi rendszer tagjai (például a *Boraž velé* mordvin, *Baraševo* orosz név). De az effajta kettéosztás nem állja meg a helyét, mert az orosz képzőrendszer (*-ovo, -ino, -sk* stb.) már a mordvin településnévi rendszer részévé vált, hiszen a mordvinok nemcsak a belső neveket használják, hanem ugyanígy az eloroszosított változatokat is, sőt ahol csak ez utóbbi név létezik, ott ez az egyedüli lehetőség. Tehát az *-ovo/-jevo, -ino* stb. a mordvin településnévrendszer szemszögéből nem orosz, hanem orosz eredetű mordvin településnévképzőknek tekinthető.

Mivel a két rendszer legfőbb különbsége a névhasználatban, az alkalmazásban rejlik, azaz nyelvészociológiai síkon ragadható meg, ezért — MEZŐ ANDRÁS (1982, 38–42) terminológiáját alapul véve — az orosz (és eloroszosított), dokumentumokban és nyomtatott térképeken szereplő nevek a *hivatalos*, a belső (mordvin) nevek pedig a *nem hivatalos* jelzőt használom. (MEZŐ a névhasználat síkján elsősorban népi — közösségi — és hivatalos nevekről beszél, de a népi név terminus egyaránt jellemző lehetne az oroszra és a mordvinra is, ezért a

Volga-vidék névrendszertani jellemzésére inkább a hivatalos ↔ nem hivatalos oppozíciót alkalmazom.)

A mordvin településnevek eloroszosítása, **adaptációja** a következő szinteken ment végbe:

1. Fonetikai adaptáció:

A legegyszerűbben, legkönnyebben, a nyelv egyéb rendszereinek megzavarása nélkül végbemenő változás a hangtani adaptáció: az átvevő nyelv a saját rendszerében nem létező hangokat, hangkapcsolatokat helyettesíti, változtatja meg. A mordvin nyelvjárások közül főleg a moksa fonetikai rendszere tér el az oroszétól: a *ś, ź, ć, L, Ł, R, Ŗ, J*, illetve *a, â* hangok eleve „kikényszerítik” a hangtani adaptációt. A nem hivatalos (mordvin) és hivatalos (orosz, eloroszosított) nevek között fellelhető a zöngés–zöngétlen adaptáció (md. *k* ~ or. *g*: *Kuzim* ~ *Guzinci*, *Kliška* ~ *Gluškovó*; md. *s* ~ or. *z*: *Sajća* ~ *Zajćevo*), valamint a *ř, R* és *ŕ* hangok helyettesítése (*Atémař* ~ *Atemar*, *Křtaž* ~ *Kurtaški*, *Pařća* ~ *Parca*). Több példát találtam a md. *c, ć* ~ or. *č* megfelelésre is: *Čolpanova* ~ *Čolpanovo*, *Galčevka* ~ *Galčevka*, *Kačälaj* ~ *Kačelaj*. A mordvin nevek fonetikai szerkezete az adaptálás során nagymértékben átalakulhat, egyszerűsödhet: *Pišľa* < *peše* + *lāj* (CIGANKIN 1981, 18; ZAICZ 1989, 344).

A fonetikai változások csak igen kevés esetben jelentkeznek tisztán, a morfológiai adaptációtól függetlenül, általában az átvevő nyelv egyidejűleg formálja át a szubsztrátumnyelv toponimáját a saját hangtani és nyelvtani rendszerének képeire (*Kliška* ~ *Gluškovó*, *Tirgak* ~ *Turdakovo* stb.).

2. Morfológiai adaptáció

A grammatikai nemeket ismerő orosz nyelv településnevei elsősorban elliptikus szerkezetűek. Eredetileg ezek a nevek село Сафоново (> Сафоново), деревня Лобановская (> Лобановская) felépítésűek voltak. Az elliptikus nevek a földrajzi köznév kiesése után is megőrizték az eredeti grammatikai nemüket. Ez a helynévalkotási mód elsősorban az analógia révén terjedt el, s később az -ovo/-jevo stb. szabályos (nem elliptikus) helynévképzővé vált. A grammatikai végződés elsősorban a helynévfajták elkülönítésénél játszanak komoly szerepet. A grammatikai nemeket nem ismerő finnugor nyelvek településnevei átkerülve az oroszba először nyelvtani nemet kapnak, beilleszkednek az orosz nyelv toponimikai rendszerébe. A folyónevek általában nőnemű képzőt kapnak, a река 'folyó' és вода 'víz' hatására: *Ėelbaj* > *Ėelbajka*, *Kameškir* > *Kameškirka*, *Ťešnar* > *Ťešnarka*. Hímneműek viszont a ручей 'patak' által indukált hidronimák: zrj. *Kamšor* > *Gamšor*, *Keňášor* > *Keňušor*. A változások fő oka a rendszerkényszer, a meglévő modellek hatása. Kicsit bonyolultabb a helyzet a településnevekkel, hiszen itt mindhárom nyelvtani nem szóba jöhet: semlegesnemű lehet a село, nőnemű a деревня, hímnemű a посёлок miatt (AFANASZJEV 1980, 262; DANYILINA 1974, 116; SZEREBRENNYIKOV 1959, 39; SZUBAJEVA 1961, 217; TURKIN 1988, 287).

A determináns nélkül álló, főnevesült melléknévek nem utalnak egyértelműen az objektum jellegére. A *Белый* lehet patak, vízmosás, hegyfok; a *Белая* folyó, hegy, falu; a *Белое* tó, mocsár, falu, mező egyaránt. BONDALETOVnak a Szimbirszki területen végzett vizsgálatai alapján a *Лесной, Широкий, Белая* stb. melléknévi alakok a településnevek 10%-ában fordulnak elő, míg a hidronimák között ez az arány mindössze 0,3%. NYIKONOV véleménye szerint ez a forma ma is produktív. Adatai szerint a Rjazanyi területen 1964-ben átkeresztelt 125 településből 45-nek az új neve melléknévi alakú volt (BONDALETOV 1974, 72; MATVEJEV 1965, 5; NYIKONOV 1965, 67).

Inzsevatov szótára (Топонимический словарь Мордовской АССР. Саранск, 1987 = TopSI) a Mordvin Köztársaság 378 településének tünteti fel a nem hivatalos nevét (neveit) is. Ebből 57-nek két, 6-nak pedig három neve van, így összesen 447 nem hivatalos név kap helyet a szótárban. Az orosz nyelvtani nemek végződéseit ezek közül 157 nem orosz eredetű településnév tartalmazza. (A többes számú alakokat külön tárgyalom.) Ezek közül 115 semlegesnemű név (73,25%), 39 nőnemű (24,84%) és mindössze 3 hímnemű (1,91%).

A semlegesnemű képzők közül az *-ovo/-jevo* a termékenyebb (80%), az *-ino* a kevésbé produktív (20%). A nőnemű szuffixumok közül az *-ovka/-jevka* a leggyakoribb (82%).

Néhány példa a Mordvin Köztársaság településneveinek morfológiai adaptációjára: *Adaž > Adaševo, Akšu > Akšov, Alkaj > Alkajevo, Anaju > Anajevo, Armej velé > Armejevka, Afer' > Afúrevo, Boldu > Boldovo, Boraž velé > Baraševo, Kargaša > Kargašino, Kelge > Kelginiino, Kliška > Gluškovó, Koèkur velé > Koèkurovo, Kolapa > Kolopino, Kolamaz > Kolomasovo, Kuzim > Guzinci, Norad velé > Narovatovo, Paronza > Parakino, Pièeña > Pièevka, Poju velé > Pajevo, Polaća > Poloèino, Pšeń > Pšeńevo, Puloks > Pluksovo, Sazan > Sazonovka, Šendru > Šindrovo, Sokav > Sakajevo, SudoŹ velé > Sudoæevo, Ťérġan > Ċerganovka, Tirgak > Turdakovo, Tolku > Tolkovka, Tustat velé > Tustatovo, Veèkeña > Veèkenino, Źarav > Źuravkino, Źuku > Źukovka.*

Érdemes megvizsgálni az alapszó jellegét is. Az Inzsevatov-szótárban szereplő, 157 nem orosz eredetű, de az orosz nyelvtani nemek végződését hordozó nem hivatalos névből 129 a személynévi eredetű településnevek körébe tartozik (82,17%). Ennek oka elsősorban abban rejlik, hogy a legrégebb, még az orosz betelepülés előtti mordvin nevek javarészt antroponimikus eredetűek, míg a későbbi — már az együttlét korában keletkezett — nevek a személynévi és a köznévi kategóriába egyaránt besorolhatók. Ebből adódik, hogy az ide tartozó településnevek etimológiai rangsorában is a mordvin vezet nagy fölénnnyel (a személynévi eredetűek 77,5%-a sorolható ide).

A mordvin víznevekre (illetőleg az ezekből keletkezett településnevekre) igen jellemző *lěj/lāj* 'folyó' elem is a morfológiai adaptáció áldozatául eshet, ilyenkor a *peka, voda* determinánsokhoz igazodás miatt *-lějka/-lājka* alakok

jönnek létre: *Inielejka*, *Javlejka*, *Kamišlejka*, *Kanaklejka*, *Kargalejka*, *Kulíšlejka*, *Leplejka*, *Makalejka*, *Novoklejka*, *Piënelejka*, *Samozlejka*, *Semilejka*, *Sengilejka*, *Tumalejka*, *Turlejka*, *Ušlejka*, *Užalejka*. (Ez a típus a köztársaság összes *láj/lāj* elemű nevének több mint egynegyedét teszi ki.)

A morfológiai adaptáció sajátos esete a pluralizáció. Itt nem a grammatikai nemekhez való igazodás az adaptáció alapja, a többes szám önmagában helynévképzőként funkcionál. NYIKONOV szerint a többes szám nem reális, csak „toponimikai többest” fejez ki, például a *Mosti* falunév nem több hídra utal, hanem egyszerűen csak „falu a hídnál, a híd mellett” jelentése van (NYIKONOV 1962, 24). A Mordvin Köztársaságban ilyen jellegű név, például *Kergudi* < *ker’* távoli, félreeső település’ + *kudo/kud* ’ház’; *Mari* < *mar* ’domb, halom, kurgán’; *Šuvari* < *ėuvar/šugar* ’homok’; *Ťelimerki* < *telim* ’téli szálláshely’ + *erke/ääkä*, *jääkä* ’tó’ (CIGANKIN 1981, 18; 1983, 173). A pluralizáció jelentkezik a mordvin eredetű összetett szavakban (*Kainguši*, *Piëinguši*, *Rëpakuši*, *Šajguši*, *Širinguši* < *kužo/kuža* ’erdei tisztás’; *Piëuri* < *ur* ’domb’), az antroponimikus eredetű nevekben (*Kiržemani*, *Manadiši*, *Melšani*, *Permiæi*, *Piksasi*, *Pošati*, *Sirææi*), a közszói eredetű nevekben (*Kurtaški* < *Krtaž*; *Guzinci* < *Kuzim*) és a *láj/lāj* torzulásánál (*Šali*, *Kišali*, *Šijalí*) egyaránt. Ugyanígy megtalálható ez a típus az orosz eredetű nevekben is: *Dubjonki*, *Kosogori*, *Ržavci*, *Vjazniki* stb.

3. Grammatikai adaptáció

A jelenség kiindulópontja itt is ugyanaz, mint a morfológiai adaptációban. A legnagyobb különbség az, hogy e kategóriában nem az analógia, a rendszerkénszer a fő mozgatóerő, ez a jelenség nem hordoz magában funkciót. Voltaképpen ez a morfológiai adaptációt követő (vagy helyettesítő) másodlagos kategória. Egyrészt a mordvin településnév is kaphat többféle orosz képzőt, másrészt a már eloroszosított név is tovább változhat, így ugyanazon töből több alak is létrejöhet, több változat is élhet egymás mellett. Ezek a nevek — az orosz rendszer kategóriáiból kiindulva — csak a nemükben különböznek egymástól: *Aëadovo* ~ *Aëadovka*, *Matvejevo* ~ *Matvejevka*. A mordvin településnévi rendszerbe visszakerülve — nyelvtani nem híján — ezt a megkülönböztető jegyet elvesztik, de sokszor a suffixumok eltérése is elég a településnevek elkülönítésére (BARASKOV 1974, 24; DOLGACSOV–NYESZINA 1986, 64).

A mai Mordvin Köztársaságban számos olyan településnév van, amelyeknél a nem hivatalos és hivatalos név csak suffixumában különbözik: *Ėolpanovo* (hivatalos név) ~ *Ėolpanova* (nem hivatalos név), *Ėetovo* ~ *Ėetova*, *Kulíkovo* ~ *Kulíkova*, *Kuàilovo* ~ *Kuàilova*, *Protasovo* ~ *Protasova*, *Purkajevo* ~ *Purkajeva*, *Torbejevo* ~ *Torbejeva*, *Turdakovo* ~ *Turdakova*; *Drakino* ~ *Drakina*, *Kulmino* ~ *Kulmina*, *Sašino* ~ *Sašina*, *Šimkino* ~ *Šimkina*; *Ariikejevka* ~ *Ariikejeva*, *Topazovka* ~ *Topazova* stb.

Az -o ~ -a elemek változásának fő oka a két földrajzi köznév (*село* és *деревня*) küzdelme lehet, de számolni kell itt a moksa-mordvin szóvégi magán-

hangzójának speciális helyzetével is. A moksa szóvégi *-ə* a cirillbetűs átírásban *-a*-ként jelentkezik, ezért sokszor — helyi gyűjtés és latinbetűs feljegyzések híján — nem lehet eldönteni, tényleges adaptációval, vagy csak fonetikai-átírási hiányossággal állunk-e szemben.

4. Szemantikai adaptáció

E csoporton belül két kategóriát különíthetünk el: a népetimológiával és a tükörfordítással keletkezett neveket.

Népetimológia:

A legritkábban előforduló csoport. Az orosz lakosság a számára érthetetlen nevet megpróbálta „értelmezni”, azaz a saját nyelvében meglévő szavakhoz közelíteni, a közszói párhuzamok mintájára átformálni: *Hudolějka* (or. *xydo* ’rossz’) < md. *kudo/kud* ’ház’; *Višlēj* (or. *vuue* ’magasabb’) < md. *vašo/vaša* ’csikó’; *Vodolēj* (or. *voda* ’víz’) < md. *ved’* ’víz’ (CIGANKIN 1981, 18; 1983, 173; ZAICZ 1989, 344).

Tükörfordítás:

1. Személynévi eredetű településnevek fordítása

Az ide sorolható személynévi elemű településnevek minden esetben jelzős szintagmában fordulnak elő. A mordvin jelzőt az átvevő orosz nyelvű lakosság minden nehézség nélkül lefordította, a személynevet hangtanilag és morfológiaiilag adaptálta, az esetleges mordvin földrajzi determinánst pedig elliptikus szerkezetű névre cserélte: *Mokšeń Bajmak* > *Mordovskoje Bajmakovo*, *Mokšeń Kolamaz* > *Mordovskoje Kolomasovo*, *Mokšeń Maskarína* > *Mordovskoje Maskino*, *Od Avkiman* > *Novoje Avkimanovo*, *Od Bajdėku* > *Novoje Badıkovo*, *Od Draka velė* > *Novoje Drakino*, *Od Sazan* > *Novaja Sazonovka*, *Od Šendru* > *Novoje Šindrovo*, *Od Tolku* > *Novaja Tolkovka*, *Pokš ErmeŸenka* > *Boľšije ŘemeŸenki*, *Sirė Mokšeń Pašat* > *Boľšije Mordovskije Pošati*, *Sirė Somaj* > *Staraja Samajevka*, *Tašto Èamza* > *Staroje ÈamŸino*, *Vir’ Sazan* > *Lesnaja Sazonovka*, *Viška ErmeŸenka* > *Malije ŘemeŸenki*, *Viška Icálo* > *Malije Ièalki*, *Viška Maàiz velė* > *Maloje Maàeæevo*.

2. Köznévi eredetű településnevek fordítása

Némileg bonyolultabb a helyzet a köznévi eredetű településneveknél. Itt két alcsoportról beszélhetünk, a teljes és részleges tükörfordításokról.

Teljes tükörfordítás: Az egyelemű, jelző nélküli nevek az oroszban vagy megmaradtak jelző nélkül (*Lepľaj* > *Olhovij*, *Pièevele* > *Barki*, *Šuvarína* > *Pesèanka*), vagy valamilyen megkülönböztető jelzőt kaptak (*Kužo* > *Novaja Polána*, *Pièevele* > *Ńižńije Borki*). A mordvin *Od velė* ’új falu’ névtípusnak orosz megfelelője lehet a *Višelki* és a *Novaja Déàevńa* egyaránt. A mordvin jelzős szerkezet általában az oroszban is megmarad: *Mokšeń Kužeńa* > *Mordovskaja Polána*, *Od Kužeńa* > *Novaja Polána*.

Részleges tükörfordítás: A második elem (a névalapelem) megmarad (esetleg adaptálódik az ismert módokon), s csak a jelzőt ültetik át oroszra: *Mokšeń*

Pimbur > *Mordovskij Pimbur*, *Mokšeni Poju* > *Mordovskaja Pajevka*, *Od Lepiju* > *Novoje Lepjevo*, *Od Piëmorga* > *Novaja Piëmorga*, *Od Piënguž* > *Novaja Piënguši*, *Paksä Tavla* > *Napolnaja Tavla*, *Sirë Pšeni* > *Staroje Pšenievo*.

A mordvin településnevek alcsoportjai eltérő mértékben váltak az adaptáció áldozataivá. Az önmagában álló földrajzi köznév, az elliptikus szerkesztéssel létrejött településnév, valamint a *lej/läj* 'folyó', és a *kužo/kuža* 'erdei tisztás' determinánst tartalmazó összetételek között egyértelmű a hivatalos nevek túlsúlya, azaz az eredeti mordvin nevek az orosz átvétel, adaptáció után továbbra is tagjai a mordvin–orosz helynévi rendszernek. Ezzel ellentétben a *bije*, *bijo*, *bujo* és a *velé/velä* utótagú nevek teljesen visszaszorultak a nem hivatalos (mordvin beszélt nyelvi) szférába, helyüket a hivatalos nevek rendszerében az elliptikus orosz nevek vették át. Ez a változás tehát csak a személynévi előtag + *bije*, *bijo*, *bujo*, illetve *velé/velä* birtokos jelzős szerkezetű neveket érintette, míg a környezet, a település jellegére stb. utaló előtag + földrajzi determináns elemű minőségjelzős szerkezetek adaptálódva, átalakulva ugyan, de bekerültek a hivatalos nevek rendszerébe. Külön figyelmet érdemel, hogy a mordvintól eredetileg idegen elliptikus szerkesztésmód alig adathozható a nem hivatalos nevek körében.

Mindezeket az adatokat táblázatba foglalva a következő képet kapjuk (a második oszlopban azok a településnevek vannak feltüntetve, amelyek csak a nem hivatalos nevek között fordulnak elő; azok a toponimák, amelyeknek csak hivatalos neve, illetve hivatalos és nem hivatalos neve is van, kizárólag az első oszlopban szerepelnek):²

	hivatalos nevek	nem hivatalos nevek
önmagában álló földrajzi köznév	39	6
<i>lej/läj</i>	65	6
<i>kužo/kuža</i>	13	1
elliptikus nevek	20	1
<i>velé/velä</i>	3	89
<i>bije</i> , <i>bijo</i> , <i>bujo</i>	–	13

MATICSÁK SÁNDOR

² A nem hivatalos nevekre vonatkozó adatok Inzsevatov toponimikai szótárán alapulnak. Ez a kategória eléggé nehezen körülhatárolható, hiszen a lejegyzett és a ténylegesen létező — beszélt nyelvi — adatok száma között jelentős eltérések is lehetnek. Hogy egy statisztikai táblázatban mégis felhasználtam ezeket az adatokat, annak az az oka, hogy a mordvin településnevek között a viszonylagosság ellenére is igen jól elkülönül két csoport.

IRODALOM

- AFANASZJEV 1980: А. П. АФАНАСЬЕВ, Русские топонимы и антропонимы в северо-западной части Коми АССР. Перспективы развития славянской ономастики. Москва. 259–266.
- BARASKOV 1974: В. Ф. БАРАШКОВ, Топонимия Ульяновской области. Ульяновск.
- BONDALETOV 1974: В. Д. БОНДАЛЕТОВ, Семиотическое изучение топонимии (названия населенных мест Пензенской области). *ВопрГеогр.* 94: 70–78.
- SIGANKIN 1981: Д. В. ЦЫГАНКИН, Русско-мордовские межъязыковые контакты (на лексическом уровне). Труды Мордовского Научно-Исследовательского Института Языка, Литературы, Истории и Экономики. Саранск. 61: 3–18.
- 1983: Топонимическая система мордовских языков. Лексикология современных мордовских языков. Саранск. 161–173.
- DANYILINA 1974: Е. Ф. ДАНИЛИНА, Из наблюдений над гидронимией Пензенской области. *ВопрГеогр.* 94: 112–116.
- DOLGACSOV–NYESZINA 1986: И. Г. ДОЛГАЧЕВ–Г. Н. НЕСИНА, Словообразовательные варианты топонимов Волгоградской области. *Ономастика Поволжья* 1986: 63–67.
- MATICSÁK 1995: MATICSÁK SÁNDOR, A Mordvin Köztársaság településneveinek rendszere. Debrecen, 1995.
- MATVEJEV 1965: А. К. МАТВЕЕВ, Есть ли древнепермская топонимика в Заволочье? *СФУ.* 1: 207–211.
- MEZŐ 1982: MEZŐ ANDRÁS, A magyar hivatalos helységnévvadás. Budapest.
- NYIKONOV 1965: В. А. НИКОНОВ, Введение в топонимику. Москва.
- SZEREBRENNYIKOV 1959: Б. А. СЕРЕБРЕННИКОВ, О методах изучения топонимических названий. *ВЯ.* 1959/6: 36–50.
- SZUBAJEVA 1961: Д. Х. СУБАЕВА, Русская топонимика Волго-Камья (Татарская АССР). Материалы и исследования по диалектологии Волго-Камья. Казань. 186–218.
- TopSl = И. К. ИНЖЕВАТОВ, Топонимический словарь Мордовской АССР. Саранск, 1987. Второе издание.
- TURKIN 1988: А. И. ТУРКИН, Адаптация коми топонимов русским языком. *СФУ.* 24: 283–291.
- ZAICZ 1989: ZAICZ GÁBOR, A mordvin helynévtípusok. Névtudomány és művelődéstörténet. Zalaegerszeg. 342–345.